Ustanovení § 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., platí jen tehdy, když manželství před vydáním tohoto zákona rozvedené po jeho vyhlášení bylo rozloučeno.

(Rozh. ze dne 5. října 1920, Rv I 433/20.)

Manželství sporných stran židovského vyznání bylo v roce 1917 za obapolného volného souhlasu odevzdáním a přijetím zapuzovacího listu podle § 133 obč. zák. rozloučeno. Po vydání novely o právu manželském domáhala se manželka na rozloučeném manželu placení výživného, opírajíc se o § 19 cit. zákona a tvrdíc, že žalovaný zbohatl, kdežto ona prý žije v naprosté bídě. Žaloba byla soudy všech tří stolic zamítnuta, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Rozloučením manželství přestala veškerá vzájemná práva, která měla základ v manželském poměru; případné svatební smlouvy pominuly; nárok manželčin na výživné zanikl (§§ 1266, 91, 117 obč. zák.). Na těchto právních následcích, plynoucích z ustanovení zákona, platného v době rozluky, nebylo ničeho změněno předpisy § 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. Platí tyto jen v těch případech, kdy manželství před vydáním právě dotčeného zákona rozvedená po jeho vyhlášení byla rozloučena. Pro takovéto případy bylo nutno učiniti zvláštní opatření po stránce manželského práva majetkového jednak proto, že při rozvodu manželství dosud nerozlučitelných manželé nemohli ani pomýšleti na majetkoprávní následky rozluky, hlavně však proto, že podle §§ 15 a 17 zmíněného zákona každý manžel za určitých podmínek i proti vůli druhého manžela může si nyní prostě v řízení nesporném vymoci rozluku manželství již rozvedeného. Uvádí se proto také v důvodové zprávě k návrhu zákona (tisk 298 zasedání Národního shromáždění československého roku 1919) k § 19 výslovně toto: »Předpis tento jeví se nutným v přední řadě na ochranu strany hospodářsky slabší. Bývá jí zpravidla žena, odkázaná na alimenty mužovy. Při dosavadních rozvodech sotva kdo pomýšlel na možnost rozluky. Přeměna rozvodu v rozluku nemá míti za následek, aby žena nevinná zbavena byla rázem alimentů, které jí, aspoň částečně usnadňují život a chrání ji před mravním úpadkem. Příště bude arci věcí manželů, aby již při rozvodech myslili na možné důsledky tohoto zákona«. Nepochybil tudíž soud odvolací, pokud vyslovil, že žalobkyně nemůže se dovolávati ustanovení § 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., k odůvodnění svého nároku na zvýšení výživného.

Č. 696.

Je-li obchodním zvykem, že určité cenné papíry kupují se na určité burse a nechávají se v místě, kde byly koupeny, jest komisionář oprávněn, papíry na téže burse prodati.

(Rozh. ze dne 5. října 1920, Rv I 449/20.)

Žalobce dal dne 18. dubna 1914 žalované pražské bance příkaz, by na jeho účet koupila 25 kusů alpinek. Žalovaná banka příkaz ten provedla a koupila papíry na vídeňské burse, o čemž pak žalobce zpravila. Dne 20. února 1919 přikázal žalobce žalované, by oněch 25 akcií na jeho účet co nejlépe prodala, načež žalovaná banka akcie prodala na vídeňské burse za kurs 913 K. V téže době měly alpinky na pražské burse kurs 940 K. Žaloba, jíž domáhal se žalobce na bance náhrady rozdílu kursů, byla procesním soudem prvé stolice zamítnuta. Důvody: Žalobce spatřuje zavinění žalované banky v tom, že tato akcie prodala na vídeňské a nikoli na pražské burse, kde kurs v tu dobu činil 940 K. Než dle názoru soudu neprávem. Na základě posudků znalců dospěl soud k přesvědčení, že pražské banky výhradně kupovaly alpinky na vídeňské burse, pokud nezněl výslovně příkaz, aby koupě nebo prodej stal se na pražské burse. Posudkem znalců je dále prokázáno, že jest všeobecným zvykem, že cenné papíry nechají se ležeti v místě, kde byly koupeny, a že, přeje-li si komitent, aby papíry byly uloženy na místě jiném, musí dáti k tomu výslovný svůj příkaz, a dále, že jest obvyklým provésti prodej cenných papírů tam, kde se papíry ty nalézají. Písemným příkazem žalobcovým ze dne 18. dubna 1914 a 20. února 1919 jest prokázáno, že žalobce nedal výslovného příkazu, aby žalovaná banka akcie koupila aneb prodala na pražské burse, a žalobce také ani netvrdí, že dal podobný příkaz. Dle uvedeného byla žalovaná banka oprávněna akcie koupiti na vídeňské burse, ve Vídni je ponechati, a opět na vídeňské burse akcie ty prodati, to tím spíše, že žalobce, ač byl vyrozuměn o tom, že akcie na vídeňské burse byly koupeny, ničeho proti tomu nenamítal a při příkazu ku prodeji na to neupozornil, že si nepřeje, aby tyto akcie na vídeňské burce byly prodány. Okolnost, že žalovaná banka žalobci oznámila, že má u ní v depot mimo jiné papíry též uvedených 25 kusů alpinek, na tom ničeho nemůže měniti, ježto na základě posudku znalců jest prokázáno, že tím se nevyrozumívá, že 25 akcií jest u žalované banky uschováno v určitých kusech, nýbrž že žalobce jako komitent má od ní pouze požadovati vydání dotyčných kusů. Žalobce má za to, že nutno dle § 376 obch. zák. pokládati žalovanou banku za kupitelku, pokud se týče za prodatelku, a že žalobce z toho musel souditi, že akcie jsou v depot přímo u žalované banky, a že na pražské burse budou prodány. V tom směru nutno poukázati na to, že akcie jsou věcmi zastupitelnými, takže označování jich čísel v oznamování o koupi (prodeji) nemá žádného účelu. Žalovaná banka sdělila žalobci, že akcie na vídeňské burse koupila a prodala. Tím oznámila žalobci, kde příkaz jí daný vykonala, a následkem toho nelze žalovanou banku ve smyslu čl. 376 obch. zák. pokládati za spolusmluvníka. Avšak i kdyby se za to mělo, že žalovaná banka dotyčné obchody se žalobcem sama uzavřela, nebylo by lze z této okolnosti nějak souditi, pokud se týče dovozovati, že akcie měly býti uschovány přímo u žalované banky v Praze, když jest prokázáno, že akcie byly koupeny ve Vídni, a dle výše uvedeného jest zvykem ponechati cenné papíry v místě, kde byly koupeny. Dle vylíčeného provedla žalovaná banka prodej akcií způsobem při prodeji cenných papírů obvyklým, tedy způsobem zcela správným, a nemůže jí žalobce vytýkati, že příkazu neprovedla s péčí řádného obchodníka ve smyslu čl. 361 obch. zák. Žalobce tvrdí dále, že bylo nařízeno, aby všechny zdejší

banky cenné papíry na pražské burse kotované pouze na této prodávaly. Než žalobce nařízení toho, ač k tomu byl vyzván, nepředložil, důkaz o tom proto neprovedl a proto ke tvrzení tomu hleděti nelze. Jest nesporno, že kdyby byly alpinky na pražské burse prodány, že by byl přišel žalobci k dobru zažalovaný peníz a že tudíž žalobce utrpěl skutečně škodu v této výši tím, že akcie byly prodány na vídeňské burse. Než, jak výše uvedeno, stal se prodej akcií způsobem úplně správným, žalované bance nelze viny přikládati, proto nelze škodu tu uváděti v souvislost s nějakým opomenutím žalované banky. Žalobce nemůže proto žalovanou banku činiti zodpovědnou za tuto škodu. Odvolací soud rozsudek potvrdil, přidav se k právnímu stanovisku soudu prvého.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce udělil bance příkaz ku koupi a prodeji alpinek. Splnila-li banka příkaz dle všeobecně zachovávaných zvyklostí, nemůže jí býti vytýkán nedostatek povinné péče. Žalobce byl vyrozuměn o tom, že akcie byly koupeny na vídeňské burse, a ničeho proti tomu nenamítal. Již z toho mohl usuzovati, že i při prodeji může přijíti v úvahu vídeňská bursa, a bylo tedy na něm, aby si vyžádal potřebných vysvětlení, byl-li v tomto směru v pochybnostech. Neučinil-li toho a neustanovil-li při udělení příkazu ku prodeji nic bližšího, nemůže za to činiti banku zodpovědnu. Banka byla oprávněna ponechati papíry ve Vídni. I kdyby byla sama kupitelem po případě prodavačem, nemohl z toho žalobce důvodně usuzovati, že jsou akcie v depot přímo u žalované banky a že budou prodány na pražské burse. Prodej na vídeňské burse odpovídá všeobecné zvyklosti a nelze v tomto směru přičítati žalované nějaké zavinění. Odvolací soud posoudil věc s hlediska právního správně.

Čís. 697.

Nepojmenování odvolacího soudu ve spise odvolacím jest jen tehdy závadou, kdyby v tom kterém případě mohlo býti vůbec pochybno, který soud jako soud odvolací přichází v úvahu.

I když věřitel zaslal dlužníku složenku Vídeňské poštovní spořitelny, měl dlužník vynaložiti opatrnost a zkoumati, zda vzhledem k politickému převratu může touto cestou platiti.

(Rozh. ze dne 5. října 1920, Rv I 496/20.)

Na nemovitosti žalovaného vázla pro žalovanou tuzemskou záložnu pohledávka, z níž platil žalovaný vždy dne 23. prosince a 23. června úroky prostřednictvím Vídeňské poštovní spořitelny. Dopisem ze dne 27. ledna 1919 povolila žalující žalovanému splatiti ihned zbývající kapitál, jejž pak žalovaný zaplatil dne 26. února 1919 u nejbližšího poštovního úřadu složenkou na účet žalující záložny u Vídeňské poštovní spořitelny. Již před tím — dne 18. prosince 1918 — zaslala žalující záložna matce žalovaného složenku poštovní spořitelny v Praze, jíž pak žalovaný splatil úrok dospělý dnem 23. prosince 1918. Vzhledem ku vydaným